

Topptau er tingen?

Topptau er tingen?

"Den sikre siden" nr 6/2001.

Jeg kikker bort på veggen - den virker bratt og lang. Vinteren er over, og buksa er litt trang. Tauet er gammalt og strømpa den er slitt - jeg setter meg i ura, og...tyner ut en dritt. Jeg går fram til veggen og kjenner på et tak. Jeg stiger litt og setter en stopper bak et flak. Flaket er løst og jeg kommer i tvil. Men plutselig skjønner jeg ....hva som skal til.

Topptau er tingen ja topptau er topp. Topptau kan få opp en utpsyka kropp. Topptauet hindrer langt fall i en stropp. Topptau tar deg hele veien opp. // Topptau - Tautopp - Helt opp //

Helt topp?

Topptau er kanskje god trøst for en utpsyka kropp, men virkeligheten antyder nok at tyngdeloven også omfatter topptauing:

Juli 1997, klippevegg: To klatrere hadde lagt en enkel kile som topptaufeste i et godt riss. Ved første nedfiring løsnet kilen, og klatrer falt ca 7 m. Beinbrudd og helikopterredning.

Januar 1999, isfoss: Klatrer på topptau slo ut isblokk på ca 5 kg med øksa og ble truffet i ansiktet. Resultat kuttskader, 3 sting.

Juni 1999, klippevegg: Klatrer på topptau løste ut steinblokker på 5 - 30 kg nær utsteget. Sikreren kastet seg unna men ble likevel truffet. Klatreren falt, men sikrer klarte å holde kontroll med sikringsbremsen tross spranget. Han hadde hjelm og slapp med skrubbsår.

Mai 1999, klippevegg: Et topptaufeste ble avsluttet med ei enkel slynge over kanten til skrukarabineren tauet lå i. Slynga ble knytt på stedet med en båtsmannsknop. Etter 1,5 times klatring gikk knuten opp under nedfiring, og klatrer falt 4 meter. Hjernerystelse, kutt i hodet, forslått rygg.

Desember 1999, innevegg: Mens en person topptauet, ledet annen klatrer opp naborute, klipset seg inn på samme toppfeste og ble firt ned. Topptauet på 10,5 mm ble gnagd ca 1/3 gjennom.

Mars 2000, innevegg: Helt uerfaren sikrer misforsto beskjed og slapp tauet idet klatrer lente seg bakover for nedfiring. Klatrer falt 12 m til golv; brudd i ryggvirvel.

Mai 2000, innevegg: Topptauklatrer toppet rute og hoppet bakover for rask nedfiring under mengdetrening. Sikrer glapp taket under ATC-bremsen, klatrer falt 6 m og landet oppå sikrer. Forslått fot.

September 2000, 28 m høy klippe: Innbindingsknuten åpnet seg da klatrer var 2 m under utsteget. Tauenden med den åpne knuten forsvant opp, men kilte seg fast i snufestet. Klatreren ble stående usikret noen sekunder før han mistet balansen og falt 26 m. I fallet fikk han tak i det hengende tauet og klarte å bremse litt, og slapp fra det med to leggbeinbrudd og brannsåre i begge hendene.

Januar 2001, innevegg: Ved et fall under topptauing rundt et hjørne ble tauet dratt oppover hjørnet 1 meter. Friksjonen slet av strømpa og tre kordeller, men tauet holdt og ingen ble skadd.

Februar 2001, innevegg: Sikrer tok ikke inn tau, og klatrer falt uhindret fra 8 meter. Sikreren var nybegynner og ble instruert av klatreren undervegs. Mindre skader i ankel og rygg.

Tyskland, 2001, innevegg: Klatrer koplet seg inn med skrukarabiner på åttetallsløkke i stedet for innbindingsknute i selen. Ved en feil ble skrukarabineren koplet til utstyrsløkka i stedet for innbindingsløkka. Utstyrsløkka revnet da klatreren slapp seg av for nedfiring. Klatrer falt 12 meter og omkom.

Helt ned.

Dette er noen eksempler. Det har vært mange andre ulykker og uhell i sammenheng med topptauing i denne perioden. De fleste skjer under nedfiring, men eksemplene viser at feilkildene er nesten like mangfoldige som i annen klatring.

Topptauklatring er i utgangspunktet svært sikkert, men føles trygt og blir derfor farlig likevel. Lav spenning gir høy feilfrekvens - som regel på grunn av manglende fokus; støy, prat og forstyrrelser som stjeler oppmerksomhet, manglende inngrep fra de som står rundt og ser hva som skjer, hastverk, rutine- og tankefeil, lapser og glipper, slapp opp- og innlæring og dårlige vaner. Resultatene vises i lista: Åpne innbindingsknuter, feil bruk av sikringsbremsen, manglende reaksjon eller feil reaksjon når noe skjer, uforvarende handlinger og rein tankeløshet.

Opp igjen!

Igjen handler det om å fokusere, og å være konsentrert om de få, men viktige tingene. Kunsten er enkel, og moralen kortfattet.

Det elementære:

- 1) Sørg for at topptaufestet tåler ALT. Heng aldri livet i ett punkt alene - kiler, bolter, karabinere og slynger kan svikte.
- 2) Legg topptaufestet slik at hovedtauets glir fritt, uten gnag mot fjell og skarpe kanter.
- 2) Aldri en usikret tauende.
- 3) Aldri tau over tau eller tau i slynge
- 4) Beskytt hodet ved fare for steinsprang, løs is eller fall inn i fjellvegg
- 5) Hold klar av andre klatrere.
- 6) Ikke forstyrr eller la deg forstyrre.

Det viktigste:

- 1) Alltid kameratsjekk: Sele, innbinding, skrukarabiner, taubrems, tauende sikret.
- 2) Alltid en oppmerksom og trent sikrer som behersker bremsen; stabilt plassert, uten unødig tauslakk, alltid med fast grep om tauet.
- 3) Alltid kommunikasjon, muntlig og med blick. La taukameraten vite det når du gjør noe og når noe skjer.

-st. 16.11.01

Helt topp!

*Du står der og lurer på hvor vanskelig det er. Du tenkte å lede, går ruta virkelig her ?
Ingen plass å sikre, ingen plass å stå. De andre gutta roper, hva f... .... gjør du nå ?
På standplassen over står ei jente gild og rau. Hun roper ned til meg: "Skal jeg slenge ned tau?"
Hun strammer inn og cruxet går lekende lett. Gutta de måper, han ble.... ikke engang svett.*

*Topptau er tingen ja topptau er topp. Topptau kan få opp en utpsyka kropp.
Topptauet hindrer langt fall i en stropp. Topptau tar deg hele veien opp.
// Topptau - Tautopp - Helt opp //*

Sangtekst: Jørgen Sundby, Christian Korvald og Are Mellem